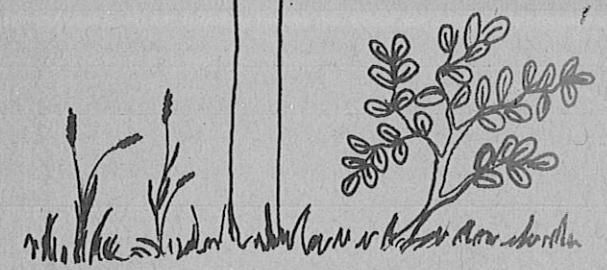
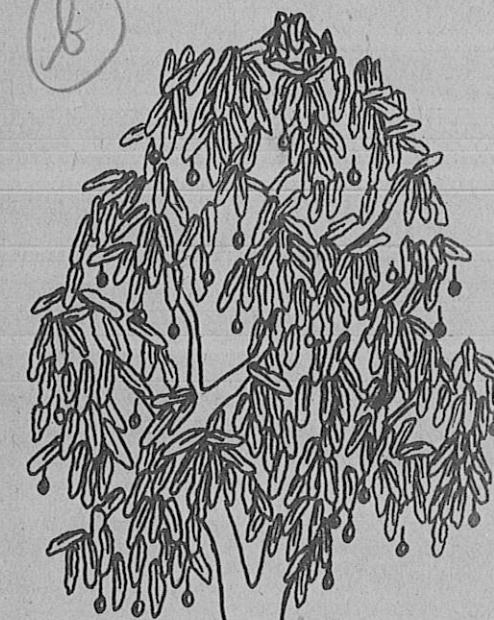
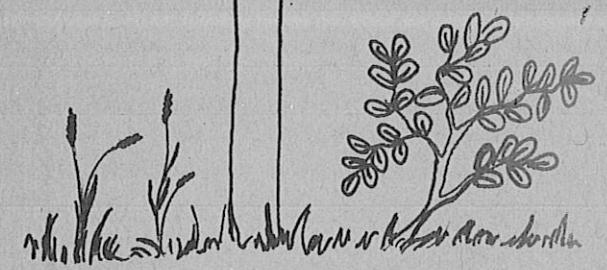

Ji

b

Ji

jiri turu

Mamadu Madiyu Hayidara de ye
liburu in sèbèn tubabukan na.

a bayèlèmana bamanankan na
Sikaso batikukalan sèriwusida de fè.

afvp-dnafla

1982

2

nin gafe in bë kunnafoni dì fèn minnu kan, olu filè nin ye :

jiriw : k'a ta a nyè 3 la, fo a nyè 6.

jiri turu dugu kònò : a nyè 7 n'a nyè 8 la.

jiriforow : k'a ta a nyè 9 la, fo a nyè 11.

jiri turu sènèkè foro kònò : a nyè 12 n'a nyè 13 la.

jiri turu forow ni nakòw lamini na : a nyè 14 n'a nyè 15 la.

jiri dòw cogoya : a nyè 16 n'a nyè 17 la.

jiri bolo tigè cogo : a nyè 18 n'a nyè 19 la.

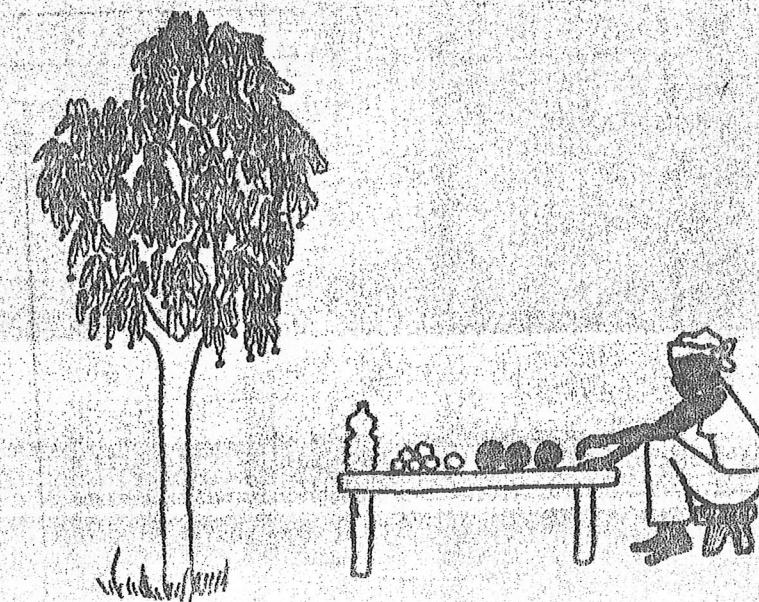
JIRIW

hadamadenya fè taa jiri kò. an mago bë jiri la don o don. jiriw bë balo lase an ma, ani fura ni siyòrò ni sumu ni dògò ni sigilan ni kèsu ni tobilikè kunanw ni kolon ni kolonkalo.

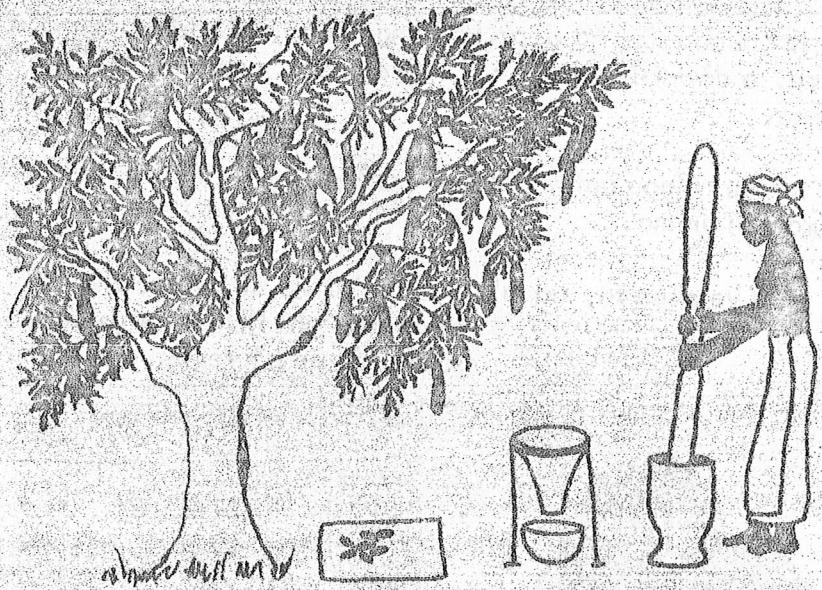
jiri minnu sòrò ka di an ka kungo kònò, ni hadamaden m'u furu, o dòw filè nin ye : si, nèrè, nten, nsiro, ntomi, nsè-gènè.

nin jiri minnu nafaw ka bon kosèbè. u tila bëe bë balo ni furaw di an ma.

- n'an ye sisun fa, an b'a ye k'a fô ko si bë tobilikè tulu di an ma, ani fitinèdaga tulu min sababu la an bë yeelen don an ka sow kònò.

- n'an ye nérèsun ta, nérèkolo bë kë sunbala ye ka na diya.
 nérémugu ye hadamadenw ni baganw ka balo ye.
 nérèladòn ye fura nyuman ye.
 nérè fara bë kë sègékata ye. a bë se ka kë ka jègè minè ji
 la.

- n'an ye ntomi ta, o ni lenburukumu bëe jöyörò ye kelen
 ye mòni dilali la. o tèmènen kò, ntomi ji bë mögò kònò
 magaya.

- min ye ntén ye, o tulù bë kë ka na tobi. a bë kë safuné
 ye fana, musow b'a tulù kë pomadi ye. ntentulu bilen bë
 donnkònò bò baganw kònò. ntentulu jè bë kunsigi magaya.
 so bë jò ni ntén below ye.

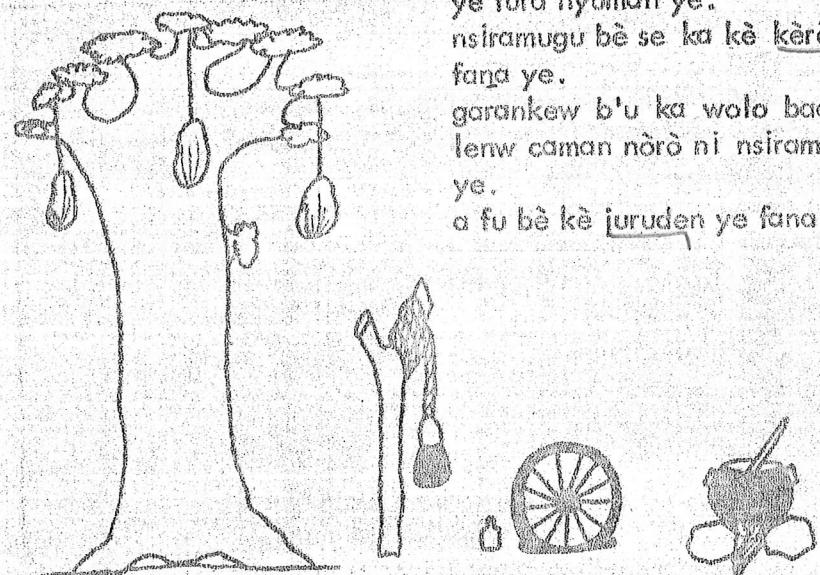
☒ - nsirabulu jaßen n'a kènè bë kë na ye.

bagan mana jogin, nsiramugu
 bë a joli da nòrò joona. a bë
 tògòtògònìn kènèya. a ladòn
 ye fura nyuman ye.

nsiramugu bë se ka kë kérèmu
 fana ye.

garankew b'u ka wolo baara-
 lenw caman nòrò ni nsiramugu
 ye.

a fu bë kë juruden ye fana.

- nsègènè fana ye fura nyuman ye, min bë kònò magaya.
 nka, nsègènè bëe tè dunta ye, bawo dòw bë se ka mögò fa-
 gá. nsègènè min bë dun, a ka ca a la, o den ka kunba, a
 bu ka ca, a buluw fana ka kunba.

○
○ ○

fòlò fòlò jiriw tun ka ca an ka kungow kònò. nka, ja ni
 hadamadenw kéra sababu ye k'an ka jiri na samaw dògòya
 kosèbè bi.

o de siratigè la, dönnikèlaw b'a nyini an fè sanga ni waati bëe, an ka ja kèle, ka jiriw turu. o wale in kècogo nyuman sira kan, ji ni kungo sèriwusida labènnen don an dêmèni la, ka jirisunw d'an ma, minnu, hali n'u ma den d'an ma, u kòni na se ka suma d'an ma, ka ja kumbèn, walasa jika bë se ka nògòya cogo min an ka jamana kònò.

o tuma, a nyininen don an bëe fè, an kana jiriw tigè an kun fè, hawo, jiri mana ban dugukolo min kan, hinè ni hadamadenya bë ban yen.

JIRI TURU DUGU KÒNÒ

jiri turutaw dugu kònò

- sayijiri,
- kasiya,
- alimèti jiri,
- jala,
- mangorosun,
- dubalen.

jiri ninnu nafa

- jiri ninnu bë suma dì hadamaden ni boganw ma,
- u bë finyèbow bali ka se sow ma,
- u bë dugu nyè,
- u bë tobilikè dògò di,
- u bë sojò jiriw di.

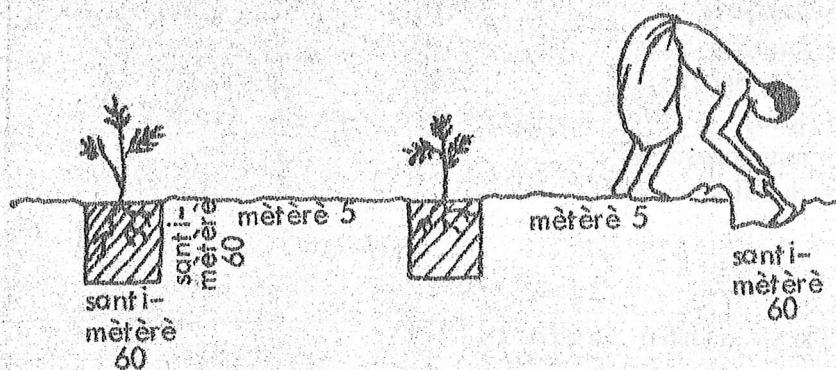
jiri turu yòròw dugu kònò

- jiri turu bë kè nín yòròw de la :
- siraw kèré fè,
- duw kònò,
- foroba yòròw la, i n'a fò, seli kènè, jama lajè yòròw.

baara minnu bè kè ka jiri turu

- dingè ka kan ka bò sira tilennen fè cogo min :

- . dingè da ka kan ka bén santimèrèrè 60 hakè ma,
- . a dunya ka santimèrèrè 60 sòrò,
- . mètèrè duuru ka kan ka don dingèw ni nyögòn cé.

- nògò caman ka kan ka don dingè ninnu kònò.
- dingè bè datugu, k'a lafa jiri turulen kò.
- jiri turuta ka kan ka mètèrè kelen hakè sòrò.

jiri ladon

- ka jiri salerw falen,
- ka jiriw tanga denmisènw ni baganw ma. o kama, an b'u sinsan ni jiri nyimanw ye.

9
jiriw tanga denmisènw ni baganw ma. o kama, an b'u sinsan ni jiri nyimanw ye.

JIRIFOROW

jiri turutaw jiriforow kònò

a' ye jiri turu, minnu suma ka bon, i n'a fò :

- alimèti jiri,
- sayijiri,
- mangoro,
- kaslya.

jiriforow nafaw

jiriforow nafa filè :

- u bè tobilikè dògò di,
- u bè jiriw di, minnu bè se ka kè kèsuw ye, qni tobaliw, dalanw, sigilanw, konw, finètiriw, kolonw, kolonkalaw ani kurunw ye.
- u bè so anl ga jiriw di.

jiriforo bò yòròw

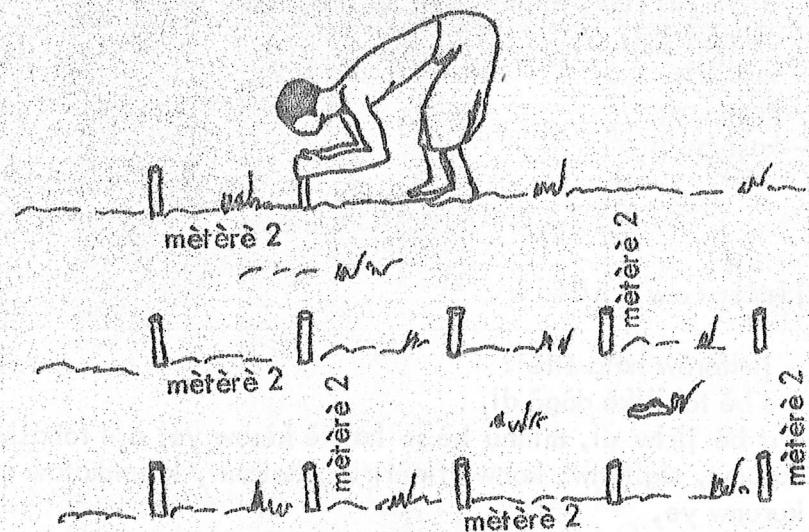
jiriforo bò se ka bò yòrò dama dòw la, i n'a fò :

- sodaw la,
- foramanyan kònò,
- sènè ma deli ka kè kènè minnu na.

jiri turu baaraw jiriforo kònò

baara kècogo nyuman tè nyè min ni min kò, o filè :

- foro bin bée ka shyèn,
- jiriw bée ka kan ka tigè, ka sòrò k'u diliw bée bò,
- bòlòw ka kan ka turu foro kènè nin bée kònò. mètèrè fila bée don bòlòw ni nyögòn cè. bòlòw turu de b'a to, jiriw bée turu ka tilen nyögòn ma fan bée fè foro kònò. o bée jiriforo ladon coga nàgòya.

jiriforo ladon cogo

- foro ka kan ka lakana ta jeni ma a fan bée fè ni sira ye, min bonya bée mètèrè naani bò.
- sira nin ka kan ka shyèn sinyè fila san kònò : samiyè don tuma ani tiléma daminè. o baara in bée kè fo ka san fila sòrò.
- jiri salenw ka kan ka falen.
- jiriw ka kan ka tanga baganw ma.

- ni jiriforo ye san duuru sòrò, an bée se ka jiri kelen kelen tigè, jiri fila ni nyögòn cè.
- a san wolonwularian, walima a san segínnan, an bée se ka jiri kelen kelen tigè ko kura, jiri fila ni nyögòn cè.

JIRI TURU SÈNÈKÈ FORO KÒNÒ

jiri turutaw sènèkè foro kònò

jiri minnu bè se ka turu u nañá kama, o ye :

- balansan,
- olimèti jiri,
- sòmò (jibaranin).

jiri ninnu nañá

- jiriw bè dugukolo bali ka tinyè.
- jiriw bè nògò minè dugukolo kònò.
- tobilikè dògò bè se ka bò o jiri dòw la.
- sojò jiri bè se ka sòrò dòw la, i n'a fò, sebesun.
- jiriden duntaw bè sòrò dòw la, i n'a fò, sòmò.
- tiga n'a nyögònnaw bè se ka sènè o jiriforow kònò, ka tao se san fila walima saba ma.

jiri ninnu turu yòròw

jiri ninnu bè se ka turu foro kònò, san fila walima saba sanni foromanyan cè.

baara minnu ka kan ka kè fòlò

- foro labèn.
- bòlòw ka kan ka turu foro bée kònò, k'u tilén nyögòn ma.
- sènè bè kè jiriw ni nyögòn cè.
- nyò walima bananku man kan ka sènè foro kònò a san fòlò, k'a d'a kan, o sènèfèn ninnu bè jiri turulenw degun.
- aw bè se ka tiga, foronto, shò, n'a nyögònnaw sènè, minnu tè jiri turulenw fòrò.

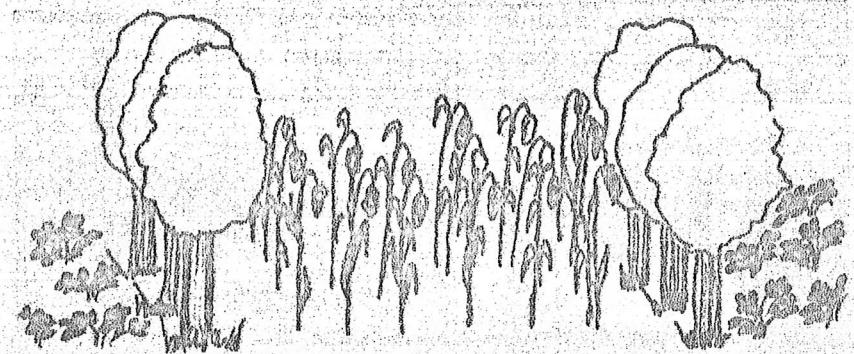
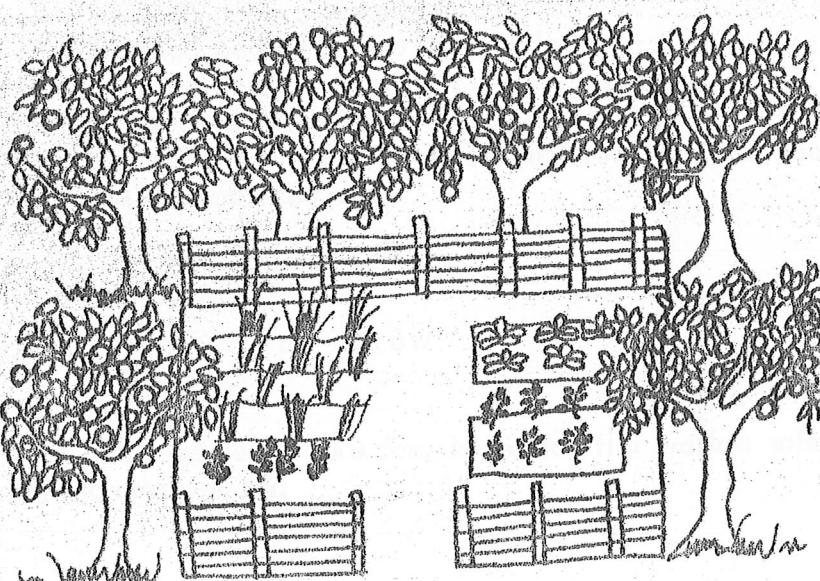
jiri ninnu ladon cogo

- u ladonní ka nògòn :
- jiri salenw ka falen,
- jiriw ka fanga tasuma ni baganw ma.

JIRI TURU FOROW NI NAKÒW LAMINI NA

jiri ninnu nafa

- u bè nakòw ni forow tanga baganw ka tìnyèni ma,
- u bè tobilikè dôgò ani jiriden duntaw di,
- u bè jiri feeretaw fana di,
- ni sanjiba nana, sinsan bè ji bali ka woyo ni barika ye jiginjiginna yòròw la. o b'a to, ji bè don dugukolo la kosèbè. o b'a to fana, dugukolo waaroli bè dan hakè la.
- u bè finyè kùnbèn ka forow ni nakòw kisi finyèbaw ma, ka ji ni dugukolo lakana, ka sumaya lamèen dugukolo la.

jiri ninnu turu baaraw

- ji ni kungo baarada de bè jiri turufaw di.
- jiriw bè turu samiyè don da fè, sanji fòlòw nalen kò.
- dingè bè sen k'a kè :
 - . a jòjan : santimètèrè 60,
 - . a jòsurun : santimètèrè 60,
 - . a dunya : santimètèrè 60.
- mètèrè kelen ni tila ka kan ka bila dingèw ni nyögòn cè.
- dingèw bè laṣa bògò ni nògò la, k'a sòrò ka jiriw turu.
- jiri turutaw ka kan ka mètèrè kelen ni tila sòrò janya la.

jiri ninnu ladon

- jiri salenw bè falen,
- jiriw bè lakana denmisènw, fasuma ani baganw ma.

JIRI DÒW COGOYA

alimèti jiri

alimèti jiri bë se ka turu forow la, hali nògò tè yòrò min na, a buluw bë bòn tilema tuma kungo kònò, a bë sumaya mara dugukolo ju kòrò, a bë finyè balli ka nògò furan ka bò dugukolo kan. alimèti jiri man kan ka turu falow kònò.

alimèti jiri fara ka gèlèn, o b'a balli ka jeni. alimèti jiriw tigèlen kò, u bë nugu telliya la.

alimèti jiriw bë turu tuma min na, mètèrè fila bë bila u ni nyògòn cè.

alimèti jiri bë se ka kë tobilikè dògò ye, anì sojò jiri ye.

kasiya

kasiya ye jiri mankannin ye. a jiri kari ka di, tobilikè dògò nyuman don.

alimèti jiri bë turu cogoya min na, kasiya fana bë turu ten.

sayijiri

sayijiri bë turu duw ni kungo kònò, hadamadenw ni baganw bë sigi a suma kòrò.

a buluw tobilen ji bë kë ka sumaya furakè.

bò ni npan

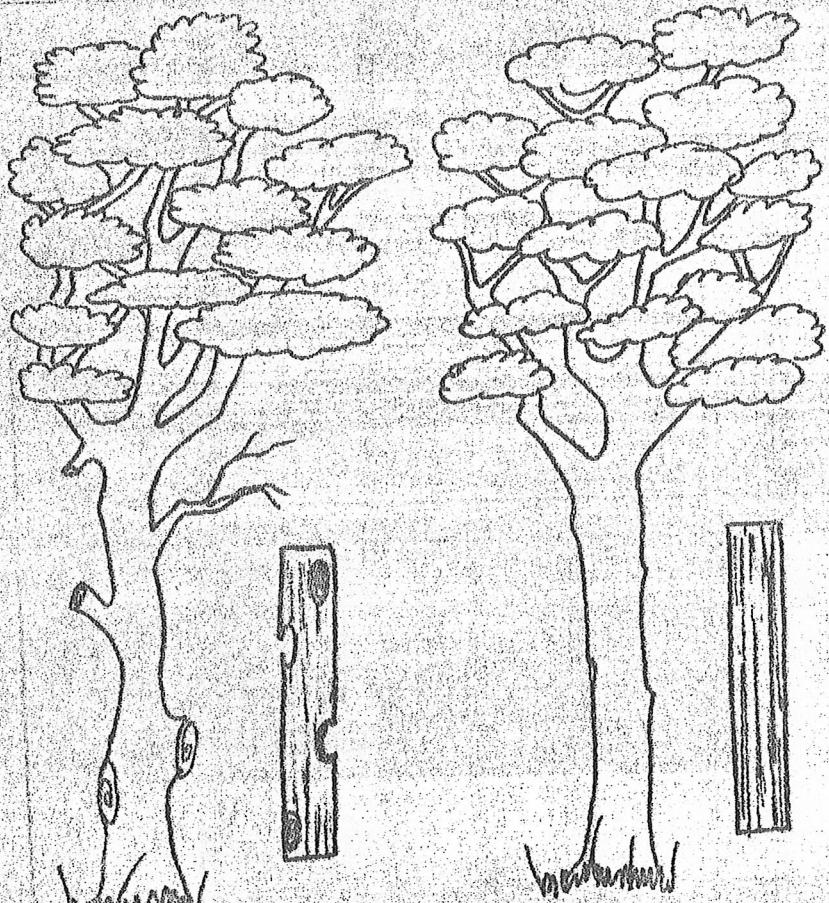
bò ni npan bë se ka turu kungo kònò, u nafa ka bon :

- npan ni bò bë kë ka kalakaw dilà,

- sòmònòw ni bosow tè nyè bò jan kò kurun boli la.

JIRI BOLO TIGÈ COGO

jiri bolo tigè cogo de b'a nafa, wali k'a nagasi.

jiri in bolo tigè cogo ma nyè. jiri in bolo tigè cogo nyèna

jiri nafa bonya bë bò a bolo tigè cogo nyuman de la, k'a ta a ju la, fo ka taa se a boloba fòlò ma.

jiri min bolo tigè cogo ma nyè, walima a bolo ma tigè,
 - o jiri panparannen don, kuru nò b'a la,
 - a nafa ka dàgò,
 - a tè da la.

?
ans

jiri min bolo tigè cogo nyèna,
 - o jiri panparan cè ka nyi,
 - a nafa ka bon,
 - a sòngò ka gèlèn.

11